

על המורה שהייתה למופת ודוגמה, על איוב ושאר הגיגים הנוגעים גם כעת /

אברהם שרון

ציפקה מעולם לא חילקה ציונים. תמיד נתנה הערכות, בשולי עבודות עיוניות ובמבחנים. היא לא נתנה מבחני-פתע. היא לא נהגה להפתיע. לקראת המבחנים שלה היה לנו זמן מספיק להתכונן. היא אהבה ונהגה להחמיא ולעודד, וגם כשהייתה לה ביקורת - היא הייתה עניינית ומנומקת, מנוסחת תמיד במלים שאין בהן אף לא שמץ תוכחה.

אחת ההערות הקבועות שקיבלתי ממנה הייתה - להשאיר במחברת שוליים רחבים יותר, כדי שיהיה לה די מקום לכתוב לי בו את הערותיה, ובעיקר להחמיא ולעודד על מאמץ ועל השתדלות, וגם על רצינות.

זו הייתה סיבה חשובה, לא יחידה, לא עיקרית, להערכה העצומה שלה זכתה. היא הייתה דוגמה מופתית של חינוך קיבוצי (שיתופי) הומניסטי.

יותר מכל אני זוכר את הדברים שכתבה לי בשוליים, הרחבים מספיק, לשם שינוי, שהשארתי במחברת, שבה ניסיתי להשיב על שאלת המפתח, שהייתה גם כותרת העבודה - האם איוב היה יחיד שסובל או נציגו של סבל אנושי? אני לא זוכר בדיוק את השורה התחתונה בעבודה, שהייתה מסקנתו של העיון בשאלה זו, אבל כתבתי בה נימוקים לחלק הראשון של השאלה ונימוקים אחרים, מרחיבים ומשלימים, לחלק השני שלה. "בשורת איוב" היא מונח כללי, רווח ומוסכם, לבשורה רעה. לצערנו, בשנה ושמונה חודשים האחרונים הפך השימוש בה לתכוף.

ציפקה התרשמה מהנימוקים שלי ובכל זאת מצאה מקום להעיר לי, כי יכולתי (לכאורה, כן? כי אילו יכולתי מן הסתם הייתי עושה זאת) להרחיב ולפרט יותר. אלא שידע העולם שלי אז, בכיתה י"א, לא היה גדול כפי שהוא כיום (יחסית) ולא ידעתי את העומק, החריפות והכאב של צער העולם. גם הניסיון שלי היה, באופן טבעי, מצומצם ומוגבל יותר. לא ידעתי רבות על הסבל האנושי. ובכל זאת, אין כמעט יום שבו אני לא חושב על היום שבו קיבלתי לידי את העבודה וקראתי, בעיון, בקפידה ובשקידה, כל אחת מההערות שלה. יותר מכל היה לה חשוב שאחשוב, שלא אהסס להביע את מחשבותי, את דעתי. שלא אירתע מנקיטת עמדה ומביטוי שלה. שלא יהיה לי חשוב מה חושבים עליי - האם הדעה שלי תהיה פופולארית או לא.

היפה הוא שלא הייתה בה אף לא נימה אחת של חתרנות. היא הייתה נציגה מובהקת של הממסד, של הסדר הטוב. במונחים של היום היא הייתה "מרובעת". ובכל זאת, הודות להערותיה המושכלות, המחכימות, פיתחתי גמישות ואף עצמאות מחשבתית. גם כשאני מביע דעה שאינה משקפת את "דעת הרוב", אני לא מרגיש עצמי מהפכן ואף לא כזה שמערער על הסדר הקיומי, אבל יש לי חופש גדול להגיד את אשר על לבי.

אני משוחרר. תודה, ציפקה.